

Pridplata
na ciltu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za Stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge Nedilje u
Četvertak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

Poučni, gospodarski i politični list.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cieni. Pisma neka
se šalju platjene
poštarine.
Nepodpisani se
dopisi neupotreb-
ljavaju. Dopisi se
nevrćaju.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 16. Sičnja 1873.

Broj 3.

DRAGIN BARJAK 1848.

Dragoila, barjak šila,
Kraj Ilije draga svoga,
Te plakala, uzdisala,
Sve moleći višnjeg Boga.

A Ilija, mlad delija,
Pokraj mile drage sjedi,
Te polako, sjetan, tako
Uzdišući njoj besedi :

Šij mi mila Dragoila,
Barjak od tri naše boje,
Ali zato ne plač Zlato,
Što te ostavljam dobro svoje.

Domovina nam jedina
Mene u boj zove sveti,
Nje poganu din — dušmanu
Valja nam se sad oprieti.

Njega skršit i razpršit
Treba, već je skrajnje vrijeme,
I to tužno, davno, sužno
Već jedanput sbacit breme.

Naša davna, staro-slavna
Obraniti treba prava,
Koja znojem, krvju, bojem
Djedovska nam steče slava.

Mile majke i babajko
Što sborimo slatke rieči,
Valja braniti, — dušman mahnit,
Da prosvjetu njih ne prieči.

Svemu rodu sjaj slobodu,
Oto zlatno čedo neba, —
Evo sada, il' nikada,
Izvojštit nam, draga, treba.

To su sveti amaneti,
Bez kojih smo jedno roblje,
Domovina nam jedina
Ah! veliko tužno roblje. —

Zato mila Dragoila,
Barjak daj s' tri naše boje,

Ali zato ne plač' zlato,
Što te ostavljam dobro svoje.

Tim barjakom, slave znakom,
I ljubavi ti milene,
Ti ćeš mila Dragoila
Duhom viek bit' pokraj mene.

Barjak ovi, plam će novi
Uzpirivat srcu u momu,
Prot dušmanu, na obranu,
Kad se stavim rodu, domu.

S' biele boje, duše tvoje
Sjati će mi čista slika,
Mene vodit i slobodit,
Ko angjel će svog putnika.

S' boje plave, tvoje prave
Viernosti će sjat mi traci,
Da ne prědam, da se ne dam,
Budem junak medj junaci.

A s' crvene, hã žudjene
Osvete će žarom gorit,
Svom se snagom, proti vragom
Doma, roda našeg borit.

Tvog barjaka ja iz šaka'
Neću pustit dušo draga,
Dok u boju, krvi, znoju
Ne zgine mi zadnja snaga.

Grčevito, silovito
Stisnut će ga k' srcu momu,
A moj zadnji uzdah hladni,
Bit će tebi, rodu, domu.

Draga, ako padnem tako
Uzdah moj te oblietao, —
Suzom kani, srcem dahni :
„Ko junak je za rod pao!“

Viš'ne plači i ne trači
Vrieme u tuzi i uzdasi, —
Već mol' Boga svemožnoga :
Bože samo rod nam spasi !

Samo zato moli zlato,
Jer i ja za roda sreću
Samo, rado život dado
Brez nje ni da živim neću !

Pa ako draga, roda vraga
Šataramo božjom moći,
Te u krilo tvoje milo
Živ uznogmem opet doći.

O! tad mila Dragoila
Vesó barjak će donesti,
Ti od smilja i bosilja
Zanj ćeš krasan vienac splesti.

Okitjenã, urešenã
Znakom slave, bojne muke,
Tad veselim srcem želim
Predat tebi ga u ruke.

Šnjime pako podjednako
Za viek moje srđce vierno,
Rod i tebe viš'neg sebo
Ah! ljubeće neizmierno !

U ljubavi i u slavi
Slobodne nam domovine,
Kano sancu zorni, danci
Teć će puni nam miline.

U toj nadi i nasladi
Živi dušo, njom se tješi,
A mol' Boga sve možnoga,
Da ostvariv nju pospješi.

Pak sad mila Dragoila,
S Bogom dušo duše moje !
Al mi zato ne plač zlato,
Što te ostavljam dobro svoje.

O! ne plači i ne trači
Vrieme zamnom u uzdasi,
Već mol' Boga svemožnoga :
„Bože samo dom nam spasi!“

Milanko.

SEONSKI STAREŠINE.

Javna miesta košto su mesare, mijane, i divani, knez
će pohadjati, da vidi dielil se ljudna sve ono što kupuju u
pravoj mjeri, i izvornosti, da se kupei nevaraju, i da bolest
za novce nekupuju. Takodjer marljivo pazi da se na ovakih
javni miesti Bog negrdi, da se na škodu obitelji rasap načini,
da se po kartam, ili bludnostju obća ćudorednost neorani.
Razborit knez znade da je i to od Boga ostavljeno: da se
mladež veseli, al neskida s uma, da je mladež bilina, koja

se opali i najmanjim mrazom nećudorednosti, dakle pozor
ima: da mijanzie i divanzie neuporabe neizkušanosť mla-
dijane dobe, da je naviknu na neumjerenost, ili na kradnju.
I poklem je knez ćoviek izkušani i znade: da i najneviniie
veselje, ako mjeru pridje, u nećudorednosť za idje, postara
se: da se ovaka javna mjesta noćju u 10 sati pozatvaraju, a
zaostali kući odputjivaju. Poglavaru nije slobodno zabora-
vit: da je novac silan mamilac, pak za slipeći oči ćovieku
kad se dobit ukaže, da nevidi kako će onom forintom ošte-

zkvh.org.rs

lit svojeg izkrnjenog, koju će u svoj žep metnit. Još i srce okameni da ne osića onu bol, koju prouzrokuje ženi dieci, ili roditeljem, kad po neumjerenosti svojeg izkrnjenog sebe bogati. Zato će knez i na to pazit: nemamit dućanžia mlade žene ili diecu, da mu kradom prodaju kućevne stvari na što nisu po domaćinu ovlaštjeni bili. Neće trpit da cigani obsiednu selo, i polaze kuće pojedini, da lažu i mame od neuki novce ili nebrizljive žene podkradu.

A premda je knez glava obćine, za strogu dužnost će smatrat: da se primjerom starešina seonski nesmutljivaju, stanovnici već u svakom dobru okriepljavaju. Dakle neće se dat zavest zločestim običajem da se viećanja održavaju u vrijeme javne službe božje, već će se na ovoj svi izkupit, da Boga za mudrost i druge darove svetog duha prose. A sjednice će se od podne držat kad je svaki čovjek sve što je Bogu dužan obvršio, pak će se ove ako je potreba, i u noć produljit, zašto nebi mogli razpravljat obće poslove i u noć, kada se mogu veselja više put i priko noć povući.

Knez će za svoju najveću čast smatrat da izdaje naredbe, i na ovih izvršavanju pazit: da se u Crkvi nitko ne usudi govorom ili drugim činom Boga vriedjat, i nabožnost smutljivat. Postara će se: da se mladež savija u okvir naredbah po duhovnom pastiru izdani, jerbo znade: da ako neupijemo nabožnost u pamet i srce u dobi mladjanjoj starii nikad ne ćemo posjedovat. A mudar knez znade: da se trizan Otac i mati nemogu radovat dieci: koja nisu u sreću začela božju bojaznost, jerbo će im skoro lice zastidit.

A buduć je škula sjemenište odkud valja da izlazi sve ono, što će buduću obćinu u duševnom i tvornom obziru sačinjavat, mudar knez neće svoje brižljivo oko nikad skinit sa škole. On će se svakom prigodom borit: da se za učitelja onaj izbere tko najviše jamčevine polaže, da će diecu ne samo sve na ono najumjetnije naučit što je zakonom napouku pripisano, već i malane u duhu evangjeoskom odgojavat. A poklem se ovo s druge strane neda poznati, već jedino iz pismeni dokaznicah, zato će knez vojevati: da se izbere, koji ovake najplemenitije izlaže. A ako bi se kakav izmetak učiteljski našao, koji bi se o izboru tim ulagivao puku: da bi pijančinom prijatelje tražio ili omanjanjem i tako dosta siromašne platje ljude na svoju stranu mamio, take će kano najbismii otrov smatrat, i svim silam prosvidovat, da se u obćinu neuvukn, jel će ovaki više štete u obćini proizvest, nego crv koji se u sitvu uselio.

Učitelj je po zakonu obvezan, da cio dan u školi provede, pridavajuć nauke malanim. On dakle ni vremena ni sriedstva neposiduje: da kakav drugi dohodak sebi nabavi, van svoje plaće po općini odmiene, razborit knez će dakle nastojat: da ova prvo bude takva, koja će učiteljeve kućevne i obitelne potrebstine pokrit, a drugo: da se ova redovno svakog mjeseca ili četvrta učitelju podpuno neodvlačno izdade. Neće on trpit: da se pojedini usude pak unidju u škulu i tamo ako im je što krivo izpravljaju. On će učitelja branit proti svakojake navale, al će i na to pazit: da sbor školski vrši dužnosti, koje je na se primio da bude vazda tkoće sviedok biti neumornosti učiteljske. I ako se koja mana iztaknula, da se dotičnom poglavarstvu do znanja stavi.

Al premda ima i takvi roditeljah: koji neshvaćaju svoju dužnost prama ovjih diece pak ovu nešalju u škulu. Knez buduć znade, da djavo najvjernieg slugu nalazi u neznanosti, vlast koju mu podieljuje zakon neće zanemarit; već svakojaka zakonita sriedstva će uporabit da cile obćine diecu izkupi u škulu. Knez razborit voli da ga mudri hvale, ako ono čini što zakon svakom čovjeku da vrši nalaže, nego da ga hvale ludani što izpušta uzde iz rukuh, i dozvoljava: da se obéeg zapta uzice kidaju, i razuzdani bjesne u selu i u polju. Ovakav knez bolje da se nije rodio na svijet, jel štogod se zla počini, i dobra zanemari, to će se u knjigu njegovu upisat, koja će mu se na sudu božjem prištit.

Al ovim se još nije dovršila revnog kneza dužnost. On znade: da svaka kuća ima svoje troškove, i da je domovina jedna velika kuća u kojoj svi građani po selih i gradovih

zaklon, i utočište imadu, pak se hrane i odivaju. Dakle da ova velika Kuća naša domovina ima silne troškove koji da se odbijaju, to moraju svi građani svoje daće da prinašaju. Al buduć nefali zaboravni i nemarnih gradjanah, knez će se pobrinit: da se ove daće u vrijeme odlišeno unašaju, neka domovina bude u stanju gradjanske potrebstine pokrivat, i pojedini nenaspore svoje ovakove dugove, koji što su veći to se težlje snašaju. Mudar knez poznaje okolnosti obćine, i po ovima će se upravljat, pak neće čekat: da ga od ozgor upozoruju, već kad vidi da su stanovnici iz koje vrsti privriede novac zapatili, bez oklivanja će naredbu učinit: da se porez uplaća.

Rekosmo: da je knez glava obćine. Ono mjesto dakle zauzima u obćini, koje otac u obiteli. On će se pobrinit, da mladjem i neukom koristan savjet i nupatak daje. Proda ju se kuće, vinogradi, zemljišta, ugovorom po bilježniku napisanom, i po knezu podpisanom. Ovakom prigodom strogo će opozorit kupeca: da prije no što bi platjat započeo, vidi: prvo kod porezničara nedugujel prodac daće kraljevske i obćinske, drugo da ode u gruntovnicu i vidi: dali je dotično dobro već na ime prodaca uvedeno bilo, i nijel tko svoje pravo ili kakav dug na to ubjelizio. Prije no što bi sve ovo na čisto izvedeno bilo, za glavu da ni krajcaru neizda iz rukuh svojih. Ako je pak našao: da je sve u redu, onda će izpravit i kupovne novčice za državnu blagajnu.

A poklem u onaj par kad u rodu nastane dioba pa nemogu da se izjedine, navadno u seonsku kuću dodju, neka mu nije dosadno s ovakima se zabavljat svim silam: i nastojat da ih namiri što ako mu za rukom nebi pošlo, neka im kaže: kom sudii da odu i kakom odvjetniku prokatoru parbu da pridadu, da neuki rukuh lažah nedopanu. Takodjer sviestan knez ni jednu podobnu prigodu neće propuštati: da Otce i matere obitelne neopomene: da se za vremena postaraju o oporuki-testamentu, i po volji triznom pametju, zdravim tielom uredbu načine: o svojoj imovini, da im smrt nebude povodom zavada, i kavge medju diecom.

V E Z I R O V A H U N K A .

(Historička pripoviedka.)

II.

Jezdi momče preko polja krasna, — Kano zviezda preko neba jasna!
(Narodna pjesma).

Na visokom briegu izmed Šumbrega i Garćina stoje danas još dva krnjata zuba od zidinah prastare crkve sv. Roka. Stojeći; kano vierni svjedoci mnogih vjekovah na tom vrhuncu, ogladani promjenom vremena, govore ti, da se tu sbilo nekada osobita nešta. I jedna i druga s rasčene danas opeke ta razvalina prkoseć viorom i mećavam pristaništem su danju putniku, a noćju divljoj poljskoj zvieradi.

U vrijeme ove pripoviedke, kud su danas plodne oranice i bujne sjenokoše, biaše, cio taj predjel crna duboka šuma. U svih okružnih podoljih srbska i šokačka sela, napučena slavjanskim milim rodom, čula su zvučne glase zvona, koje ih prizivalo na molitvu pod okrilje toga Božjeg ugodnika i crkve pokrovitelja. Tik do crkve veličanstven širo se dvor i dom vlastelina Kudrića, koji je danas vadsan u lovu sa svojih 8. područnih kmetovah, a medju njimi je i Bojanić paša sa svojom pratnjom iz Luča. Veseli i viloviti, ubojito naoružani, na zimsku dobro odjeveni, idu, love i izmjenjuju šalom šale. Piti i jesti u lovačkoj torbi svakomu do volje. Konjici se zobé u prostranoj staji garćinskoga bogatara Milana Mandića, i o sumraku utrkivat će se na njih čili jezdioci za razkalašenimi lovci.

Sunčana kruna sakrivala se za naše vrlatne velebitske gore. Sirotina rāja po svem okolišu zaklanjala se britkomu sjeveru u prokapljive svoje kolibe. Crne vrane i maljušne tićice zavukle u duboke luge. Lisice se sklonile u jame, a vuci i zecevi, preostali iza velika lova, potražili sklonište u debelu sniegu. Mračna koprena uvila je lice saržnute zemljice. I u deveti noćni sat ni duše ni stvora nečujuće više. Samo se čuje lovački rog Kudrićev, čuje se hrzanje konjahl,

žuje žamor veselo družbe.

O bilnim lovinom vraća se ona u grad vlastelinov, da večera pirovnu večeru nad sinočnjim i današnjim lovom. Još malo, i ona je pred gradskom zelenom kapijom. U gradu je sve živahno i veselo; jer dolaze žudnjom izčekani dobrodošli s gospodarom gosti. Čeka se i na Juzufa pašu pečvarškoga, na Radislava kapetana mohačkoga, na Hasana Zloića pečuvškoga, na šaljivca Mitra iz Sečuja, na podpašu Krilatića iz Vršende i Gavanića iz Ižipa; jer su to sjedinjeni poturice i zakleti izdajice roda srbsko-šokačkoga. Kad li u jednoć kućni pas, bijeli Duna, zalaje; stari vratar Grga zapali luktinju, pohiti kapiji, upusti gospodara i goste, nakonloniv im se do zemlje, a dvorani priskoće i prihvate knjega. — Dje je Ajkuna? bijaše prvo pitanje vlastelinovo. — U kuli, — milostivi gospodaru! odvraći debeli sobar Miška. Nasmjehnuv se Kudrić, pogleda Bojanića, i kano da pritaji ukradjeno zlato, povede sniženu družbu inih lovaca uz basnake razasjanog palači do vratata. I jedva što poskidali lovačko ruho i sposjedali većinom na odmor, sa zvonika zatuli rog i uzovnici nadošli gosti. Tu se izrukuju i izgrlo, te dok pivničar zacrpio i donio šljivova piva i iskrenca vinca, odalji se Kudrić s Bojanićem, da vide u kuli divnu Šokicu, mezimicu Ajkunu Jelićevu Katu. — Robinjice Hunko! pri ulazku u tamnu sobicu reče Bojanić Kati, što mi radiš? — Kako si? miljenice moja! bijaše i Kudrićevo pitanje. Al jedno i drugo odbilo se o ledenu stienu ljubovnoga sreća robinjicnoga. Na šarenu sađu razsvietljene sobice u samotnoj sredini, rukama suzne oči zaklopila, sjedi ueviljena daljočka ljepota. I neodnimiv rukah s biela lišca, težkom dušom uzdahne gorko: o majko Božja smiluj se ti meni! Bojanić se spusti k vilinskim koljenima djevojke, pa će joj jamiti ručicu s rumena obraza, veleći: — Neboj se, čedo moje! Ti si Sultanova vezirica! Zaboravi na sve rodjake tvoje i na sina — onog izipskog bundijje, koj će doskora omastili vršćak! Zahman njemu svi mohački fratri, zaludu mu Jaćim bogaljija, — ti si naše srce Ajkuno zlatna! Ti ćeš sutra na put do Osieka! Djevojka na to cikno kano ljuta u procjepu guja: ah! pa moje mile stariće majko . . . zaliknuv se od morja suzah prošapnu — da nevidim više? — Vidit ćeš ju, zlato moje! rekne Kudrić, — samo netuguj, već nam budi zdrava i vesela . . . pa zaboravi Stanka sina Draganićeva. U evietnjaku pod visokom kulom zalaje psetance; sa zvonika oglašir rog noćobdijni poljedanasti sat mrkne noći, zvonice zvečne u hodniku na večeru, pjesmaa:

dobri domaćine, i svi gosti s njime! . . .

zaori po svem gradu, a Bojanić i Kudrić poljubivši otetu ruku robinje kukavne, nazdrave joj: laku noć! i — pod izgovorom da su se u podrumu zadržali, vrata se u sobu trećega hodnika medju vesele goste.

(Slidi.)

D O P I S I.

Iz Bosne: Sarajevski, mali i sjeromašni „Katolički“ narod: imadoše do godine 1871. samo jednu mušku učionu; pak od gor pomenute godine, po njevojih dobročiniteljih: dobiše za žensku mladež Milosrdne Sestre iz Zagreba. Sarajevski „Katolički“ župnik, trseći se za iste Milosrdne Sestre, najde im nuz crkvu za bolje vrijeme jednu kuću, koja je kuća za sestre potjesna. Preko istih dobročiniteljih, najde isti župnik, jedno zemljište, za Mil. Sestre i Biskupov stán. Ovo zemljište bih kupljeno od dvojice „Ristjanah.“ Što čuvši njevoji, staviše larmu: da „Katolici“ neima du pravo kupiti isto zemljište; nego, da su oni preći, pak otu stvar dočjeraše: do suda turskog. Sud videći njihovu nepravdnost produlji istu parnicu kroz više danah. Ristjani kroz oto vrijeme, učinise medjuse skupštinu i odlučise dozvati: jednog od prodavaoca istog zemljišta; da im se zakune i kaže poštoju je prodao?

Al ovaj pošten čovjek, nehtjede im doći, nego im odgovori preko njihovog poslanika; „Moja zemlja bila, pak sam ju prodao kome sam htjeo kao svoju; a oni neka traže

po kom pravu imadu je oduzeti „Katolikom“. Skupština čujući odgovor, pošalje po drugi put jednog Sveštenika po istog prodavca govoreći: „da ga zove Vladika u skupštinu. Nu! ovaj poštenjak odgovori im. Ja kao Vladiki doću; ali kad bude sam. Ristjani videći, da im posao, nemože ispasti za rukom počese tajiti: da niesu protivni, govoreći kao sv. Petar kad zataja gospodina „Niesam, niesam.“

Ovom prigodom je iztaknuo svoju oholu glavu i jedan učitelj govoreći pred jednim austriancem i katolikom: da ima pravo glasovati i uprav stati proti „Katolikom“. Ovom učitelju dobro bi bilo zabjelžiti: da bi mu boljma dolikovalo — ljubav širiti a ne razdor zametjati.

Došavši odlučeno vrijeme da se ovaj poso: kod suda razkrma dojdose „Ristjani“ na sud i, Katolički župnik: O. Grgo Martić, koji potjera parnicu preko suda za isto zemljište. Turci videći: da ima isti župnik, pravo za osvojiti; a „Ristjani“, da su se samo iz nenavidosti protivili; prisudo „Katolikom.“ Posli izrečene odsude, čestitaju isti „Turci župniku. Župnik im se liepo zahvali, kao vjerni i podlažni podajnik svoga Cara i svoj gospodarah. Ristjani videći na istom sudu kako se Turci pokazase uljudnim pram župniku i njegovom narodu, počmu i oni čestitati istom župniku, tko im liepo odčestita na ovaj način: „Hvala Vam kad ste htjeli predobiti, pak nieste mogli.“

Gor pomenutom župniku narod sarajevski mora da bude do smrti zahvalan; jerbo im je mloga dobra učinio, kao: Crkvu, mušku učionu i još mlogo koječesa; pak i sad neumorno radi za isti narod.

Blagorodna gospodo! čitaoći ovog slavnog lista „Bunjevačkog.“ Nemojte misliti! da nenavidim ovdasnji narod „Ristjanski;“ to nedao Bog! nego samo očitujem: ljudo fanatične; koji misle: „da, ako čovjek nije „Ristjanin,“ nije niti čovjek. Negovorim svim Ristjanom, obraženima: nek je čast i poštenje; a fanatikom želim: da izbiju si iz glave lude misli, te da udare putem čovječnosti.

Dapače ovdj moram zahvaliti Turcima na njihovoj pravdnosti jer bo iz medju tolikih „Turakah“, nenajde se niti jedan, da bih o toj svetoj i za narod naprednog svrhi protivan bio nego mnogi govorahu: da im je vrlo drago, što će se ota sveta i po narod napredna stvar ustrojiti. Zaoto im hvala od celoga „Katoličkog naroda. Bog poživio: Cara i sve dobročinitelje!

M U J I N. *)

Pervo slovo: prezime je; — Drugo slovo: za vrijeme je; Treće slovo: ime mi je; — Četveto slovo: Kerstjen je; Peto slovo: ljubitelj je; — Ime slovah: podajnik je. —

SRBSKA POLITIKA.

Politični List izlazi dvaput preko nedelje, od nove godine. Označenim pravcem odriče se radikalisma i odrvenjena konservatisma, pak na prostoru državne cielokupnosti krune sv. Stjepana stere sebi temelj na onom što je moguće i postizno. Sprema se izpriti ravnopravnost za narodnosti po ugarskoj, u solidarnosti slavenskoj. Kani pod zaštitu uzeti podpunu autonomnu upravu Crkve i škole, i napadanja dolazila ova odozgor ili ozdol odbijati. A poklem ova načela odgovaraju okolnostima u kojima se bratja srbi nalaze to se nadamo: da će se okolo ovog Lista izkupljati, i budućnost mu osjegurati, ciena mu je na cielu god 10 fr. na pol god 5 fr. a na jednu četvrt. god 2 fr. 50 nov. Uredništvo.

Knjižara.

Bratjah Jovanovića u Pančevu.

Spisateljji, Štampari, i knjižari, dok se ne sporazumili

*) Pitajte se s obe strane kakim jezikom govorite, pak će to uvjediti: da ste bratja, i zastidit se: jedan drugog na takom mjestu prgonit. Ured.

budu, donle narodna knjiga nikad neće napridovat. Poklem bratja Jovanovići na ovo smiraju, kada knjižaru svoju preporučuju, uzimamo si prigodu naše poštovane čitatelje na ovu opozoriti. U svojem katalogu, koga će spremno svakom, dostaviti, tko ga uzikao bude, imadu naznačene sve knjige, za školu, zabavu i ponku izdane. Opisuju takodjer uvjete, pod kojima glade prodaje, u svezu žele stupiti. Sbog povoljnog razširenja naše Slavenske knjige, toplo preporučamo našem obćinstvu knjižaru Bratjah Jovanovića u Pančevu.

NOVINSKI GLASI.

— Bačka dne 5. Siečnja. Odbor poslanika koji u Tovarišovi dne 3 u 10 sati započet, jučer pred podne je doveršen i g. Theodor Mandić je sa većinom glasova odabran.

— Mahomedanski Vladaoci dosad se riedko dali viditi i svojim podanikom, a sad ih napo niki duh putovanja. Pohodio je Europske varoši turski Car, i Egypatski khedive, sad se opravlja k nama Šah persianski sa svietlom pratnjom. Ovako će se otvoriti oči Velikašem da uvide u kakvim su tminam dosad zasuženjeni bili; pak će kloniti glavom pred krstom, da se razjasne o svietlosti Evangjeliuma. Čudnovato je djelovanje božjeg providjenja.

— U Ameriki ured, kom pripadaju poslovi indianacah očituje: da je civilisacia med njimih velik prostor zauzela od kako su Amerikanci postali prama indianacah pravednii i krotkii. Misionari su mnoge kršćjanluku priveli. Bj zalud svakojako mudrovanje: glade uprave čovjeka, nigdi boljeg savjeta nedobiva sviet no od Evangjeliuma.

— Prusi kažu: da nije gr. Beust ili Andrašya izveo neutralnost Austro-Ugarske 1870. god. već austrijski ministar predsjednik gr. Potoczky.

— Španjulsko ministarstvo je odlučilo sve novčane sile uporabiti da se vojničtvo nabavi, i ustanak karlistički u Navarvi i Biškajji uguši.

— U kubi Španjulskoj u Ameriki krunovini, gradjanski vode rat već u četvrtu godinu, i to nečuvanim barbarstvom. Već se nezaštedjivaju ni dieca ni žene i što pane u neprijateljske ruke, to se sve smrti pridaje. Ovako djeluje razuzdana strast, pak kad je onemoćila, onda se vrhu zidina i lešina izmiriva razum.

— Anglia se uznemirila što je ruska u Asii kivu ratom napala. Dosad je anglia u sriedini Asie sama gazdovala. Uzbojala se dakle: da će skoro rusia svoje dielo iz asiatske trgovine zaikat. Može bit dakle da će se oni zaratit, i tako će se ove vlasti jedanput skloniti da uvide: da se oružem samo krči al nestere put civilisatii ovu vodi jedino krst.

— U južnoj Ameriki živi jedan čoviek koji već broji 178 god. rodio se 1694. 20. Svibnja ime mu je Josip, Martin Koutniho. Dokaznica ovog dugog zivota obstoji u njegovih 42 diece, rođjeni od 6 ženah, 128 unukah, 86 prapranukah, 23 prapranukah i 20 diece koje su već ovi rodili.

— Jedan inglez koji nije imo boljeg posla imenom Darwin izmislilo je: da će od majmuna biti čoviek, a mudri niemac mu sad dokaziva pravcem njegovih načelah: da će čoviek postat majmunow. Bio je u latinskoj starini jedan mudrac „Cicero“ kojije reko: da nema budalaštine, koja nebi našla branioca medju učenih.

— Napoleon bivši franceski Car završio je svoj život 9. Siečnja. Premda nije bio srićan i uman vojnovodja ko stric, ipak nije manje učinio dobra po francesku i svu Evropu, to će kasnia razjasnit poviestnica.

— Nj. Veličanstvo blagoizvolelo je ministaru dozvoliti: da se u Novom-Sadu osnuju Gymnasialne škole na trošak škulskog imetka, u kojima će se nauke pridavat na magjarskom jeziku. Ipak se magjari tuže da im narodnosti ugarske ne prijatelje. A slaveni na novo primaju na znanje jedan čin magjarskog prijateljstva, o tom dvojimo da će ovim korakom magjarska obraženost veći prostor zauzet, al o tom nedvojimo da će slavene od sebe još na dalje odtisnut.

— Ruski Carević, prestola nasljednik pogibelivo boluje. Njekoji sumnjaju da su ga dušmani slavenstva otrovali.

— Japanci kane pokušat upravu parlamentarnu, i sabor od velikašah, i zastupnikah sazvat. Da je ovo sve badava izkusio je Egypatski khedive; ko slobodu želi uživati, tomu se trieba prije u krštenju od iztočnog grieha oprat.

— O Hrvatskoj piše „Magj. Pol.“ da će Pejačevića postaviti na krmilo Hrvatske da popravi upravu a gr. Josipa Zichya da će imenovat ministarom Hrvatskim; e dakle neka onda tko još rekne da magjari neprijatelje Hrvatom!

G A Z D A L U K.

Ukrećanje voćakah. Baštari nedvoje o tom: da ako se ukrećaju voćke, koraim se pomladi, i crvi u toj nastanjeni poginu. Al buduć bjelina na drvam nije naravna zato se oku nedopada, ako mora ukrećana drva gledat, a bogme prodje duže vrieme, dok se ova sdruva spere, a drugo i to znadu: da nije dosta namazat samo deblo, već i grane, sbog čega voćka još ružnie izgleda, zato su ljudi mudrovali, kako bi se krećanje moglo uporabiti, da se drvo nenaruži pak su iznašli: da valja jednu funtu već zagašena kreća pomiešati u 7 akovah vode i nekoliko puta promiešati, al uvijek onda kada je već posli prijašnjeg miešanja nekoliko sati izteklo. Kasnie voda se ozgor izbistri ova se salie, i s ovom drvo zamaže. Ovaj isti kreć mož se opet uporabiti da se nova ovaka krećna pripravi voda.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cienjenik. Pešta 11. Sieč. Vuna čojna fina 153—154 fr. sriednjofina čojna 128—133 fr. lisanska dvostrizna zimska i lietnja 90—92 fr. — Svinji sjabane 26½—27½ n. srbske 26½—27 n. za izvoz 29½—30 n. — Mast varoška bez suda 30½ fr. u sudu 31—32 fr. — Slanina zračena sjabane 27½ fr. varoška 30—31 fr. dimlj. 31—32 fr. — Loj 30—30½ fr. — Varivo grašak i sočivo 5—6½ fr. — Grah 3 fr. 80 djum. mž. — Mak 9—11 fr. — Muharika 4 fr. Konaplj. srme 60 fn. 3 fr. Repca za kolovoz i Rajna 12—12¼ fr. cidjeno ulje 2½ fr. Šljivice bos. iz žaku 9½ fr. bolje u sudu 11—12 fr. srbs. u sudu 10—10½ fr. od god. 1871 mž. 8—8½ fr. Pekmez 12½—13 fr. Med mž. 18½—19 fr. pročiđen bolji 20 fr. u satima Šomogjski 19½ fr. banatski 20 fr. Vosak rosnavski 84 fr. bolji 92—94 fr. Šišarice 9 fr. veliki mirov. — diteljina talians. 25½—26 fr. — Neučinje kože, švajcar. par 25—28 fr. teške 32 fr. Ovčie 3 fr. 40 n.

CINA RANE. Pešta 11. Sieč. Žito banats. 81 fn. 6 fr. 55—60 n. 87 fn. 7 fr. 25—35 n. tisans. 81 fn. 6 fr. 50—65 n. 87 fn. 7 fr. 35—40 n. Pest-Bud. 81 fn. 6 fr. 55—60 n. 87 fn. 7 fr. 25—35 n. Stočnobiogr. 81 fn. 6 fr. 60—65 n. 87 fn. 7 fr. 30—40 n. — Raž 75—80 fn. 3 fr. 95 n. — 4 fr. — Ječam 66—68 fn. 2 fr. 50—65 n. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—80 n. — Kukuruza banat. 82 fn. 3 fr. 50—55 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 70 n. — 3 fr. car. mž.

Zlato i Srebro dukat cars. 5 fr. 18—20 n. 20 frank 8 fr. 65—67 n. Srebro na 100 fr. 6 fr. 50 n. — 7 fr.

Visina vode dunavske.

Pešta 11-og Siečnja: 5' 2" nad 0. opada.

Požun 11-og Siečnja: 3' 1" nad 0. „

Vrieme, prosjalo sunce, melko.

Poruke uredništva.

G. F. J. N. Tršit i kršit se valja — praviti, i popraviti, više put pristiti, i preinačiti, pak će mo svaki put višlje stupiti. Sile sve većma trieba napinjat. Od Grkah se odiehit, dosta su nam već na ledji jašili, i sve ono što je liepo dobro i pravo iz roda erpiti. Ne škodi ako nam djela dulja samo pisana ostanu. — Čavolj: M. P. Ovo se nemože štampati, al trieba i nadalje svoje sile pokušavati. — Sutinska: G. F. P. 5. pro OO. FF. DD.